

ÚVOD

1,1 Vidění Abdiášovo.

HISTORICKÝ KONTEXT

Tato nejkratší kniha SZ je o vidění, které dal Hospodin (1,1) proroku Abdiášovi. Z Bible známe více lidí s tímto jménem, či jeho obdobou Obéd (které v překladu znamená: „ctitel Hospodinův.“), ovšem jistě nemůžeme spojovat žádné z nich s tímto spisem. O tomto proroku nemůže s jistotou říct vůbec nic: kdy žil, za jakých okolností a v které době. První věty malých proroků nám většinou dávají aspoň rámcové informace (Jl 1,1; Am 1,1-2; Mich 1,1 atd), u Abdiáše chybí i jen kratičký úvod. Snad proto, že byl ve své době dobře znám, nebo spíše proto, že to není důležité – důležité je poselství, které přichází od Boha (Abd 1).

Většina badatelů datuje Abdijáše přibližně do 6. století př. K., a to kvůli zmínce o Edómském plenění Jeruzaléma (11-16), které nastalo po pádu Jeruzaléma Babylonským vojskem (Ž 137,7-8; Pl 4,21-22) roku 606 př. K. (2. Král 24,1-2). Edómce s pleněním Jeruzaléma spojuje také apokryf 1.Ezdrášova (4,45), podle které dokonce Edómci zničili chrám, ovšem tuto událost nelze potvrdit (snad narážka v Jl 4,5).

Ačkoliv je jedná pouze o zapsanou řeč, která není spojena s nějakými vizemi či scénériemi, jako např. U apokalyptické literatury, je hned v první větě řečeno, že se jedná o vidění. (tedy ne „výnos“ (srov. Abk 1,1; či slovo Hospodinovo (Sf 1,1). Patrně je použit tento výraz v širším slova smyslu: člověk totiž může do věcí lépe „vidět“ tehdy, když se o nich více dozví (Iz 6,9). A tak jsou nám v prorocké řeči Abdiáše odhaleny (postaveny před oči) informace, které nám pomohou lépe pochopit Boží vůli.

Apokalyptický rozměr. Abdiášovo proroctví se *silně* podobá Jeremiášově proroctví (Jer 47,7-22!), které má v sobě (stejně jako proroctví Abdiáše) určité apokalyptické narážky (Jer 47,13. 21).Kniha postupuje od konkrétního k obecnému: od soudu nad Edómem k soudu nad národy (Abd 9-14; 15), od obnovy Izraele k nastolení Božího království (Abd 18-20 srov. Abd 21). V bezprostředním pádu Edómu a vítězství Izraele se zrcadlí budoucí konečné vítězství Božího lidu nad nepřáteli.

Ve Zjevení můžeme vidět náznaky, které mají spojitost právě s knihou Abdiáše a naznačují, že Edómci jsou symbolicky nepřátelé Božího lidu jako takoví (Zj 11,15 srov. Abd 21 a Zj 14,1 srov. Abd 17).

LITERÁRNÍ KONTEXT

Struktura:

- Úvod (1,1)
- 1. Soud nad Edómem (1-9)
- 2. Příčiny soudu (10-14)
- 3. Boží reakce na soud (15-17)
- 4. Ustanovení Božího království na zemi (18-21)

STUDIUM VERŠ PO VERŠI

1. Soud nad Edómem (1-9)

*1,1 Toto praví Panovník Hospodin o Edómu:
Slyšeli jsme zprávu od Hospodina,*

Před prorockou řečí jsme dvakrát ujištěni, že všechno, co bude řečeno, řekl sám Hospodin. V tak kratičké knize se s tím setkáme ještě 3x (Abd 1.4.8.18). V prorocké literatuře se tu a tam objevují místa, která očividně neřekl Hospodin, ale jsou patrně vyznáním proroka (např. Mal 2,10), ale v tomto textu nic takového nenajdeme. Ne že by výroky proroků v prorocké literatuře měli menší autoritu, než výslovné Boží slovo, ale přeci jen zde vidíme položen důraz na to, že to, co budeme číst, vyslovil Hospodin. A když to vyslovil Hospodin, máme se utiřit a s bázní poslouchat Jeho slovo.

A ono Boží slovo se (poněkud překvapivě) netýká přímo Božího lidu, ale Edómského národa. Je pravdou, že i k Božímu lidu Bůh promlouval prostřednictvím proroků ohledně soudu nad pohanskými národy (např. Am 1,1-2,5; Ez 28,20-23; 30,1-36...), ovšem ve všech případech to byla jen část knihy, ne kniha celá. To ale neznamená, že by tato kniha měla být určena pouze Edómcům, ve skutečnosti je určena Božímu lidu (2. Tim 3,16). Soud nad Edómem totiž úzce souvisí právě s Božím lidem (Abd 12-15. 17-21).

*1,1 byl poslán vyslanec mezi národy:
Vstaňte, povstaňme proti němu k boji.
2Hle, učiním tě malým mezi národy,
velmi opovrženým.*

V těchto slovech slyšíme úvod – tedy (podle hebrejských zvyků) shrnutí celého následujícího textu. Až po těchto slovech slyšíme důvody k soudu (Abd 2-3), způsob soudu (Abd 4-9) a konkrétní přechýny (Abd 10-15), které povedou k tomu, že bude Edóm zničen Božím lidem (Abd 16-21). Zvláště poslední slova knihy jsou důležitá, protože podle nich mezi národy, které vykonají soud, patří i Izrael (Abd 16-18).

Ještě předtím (před příchodem Hospodinova království (Abd 21) ale vytáhnou proti Edómu vícero národů (Abd 16). Ve skutečnosti jak soud prostřednictvím Božího lidu, tak i prostřednictvím pohanských národů – řídí Hospodin. On (patrně v duchovním smyslu) vysílá svého posla, který podněcuje obyvatele země k válce proti Edómským. A tak národy – ať už vědomě, či nevědomě (Zj 17,17) splní Boží vůli.

Z Abd 2 (a 16) vyplývá, že národy uposlechnou a jako důsledek válek bude malá sláva národa a dokonce později i opovržení. Ačkoliv to vykonají pohanské národy a němu by se mohlo zdát, že se jedná o běžný chod věcí, kdy jeden národ dobývá druhý, je zde důrazně, že je to Hospodin, kdo to způsobí podle svého záměru.

Pojďme si nyní něco říct o Edómu:

Území, které obývali (někdy známé jako Seírské hory (Gn 32,3; 36,20-21,30; Nu 24,18) se rozkládalo na jich a východ od Mrtvého moře. Šlo o úzký pruh, kterými procházeli obchodníci se zbožím z Afriky, Evropy a Asie. Proto nepřekvapí, že poplatky z obchodních karavan tvořily hlavní příjmy místních obyvatel. Mimo to se obyvatelé této oblasti věnovali lovu.

Z Bible víme, že tento národ povstal z patriarchy Ezaua, který žil z krve a masa zvířat (Gn 25,27; 27,3), takže se živil na úkor druhých (později z něho vzešel národ, který se živil na úkor zvířat a obchodníků).

Už za jeho života došlo k nepřátelství mezi ním a jeho bratrem Jákobem, který se stal praotcem Izraele (ostatně, v Abdijásovi jsou tyto dva národy personifikovány právě do podoby těchto bratrů). Toto nepřátelství staletími pokračovalo: Edómcí nepovolili židům projít jejich územím, když putovali pouští do země zaslíbené (Nu 20,14-21; Sd 11,17-18), Saul, David i Šalomoun s nimi válčili a na čas si je podmanili (1. Sam 14,47; 2. Sam 8,13-14; 1. Král 9,26-28. 11,14-22) a všechno vrcholilo vzájemným soupeřením se střídavými úspěchy na obou stranách (1. Par 20; 2. Král 8,20-22; 2. Par 21,8-10; 2. Král 14,7; 2. Par 25,11-12). V 8. století př. K. se Edómcům podařilo vymanit z nadvlády Judského krále Achaze (2. Par 28,17). Během Asyrské (Jer 27) a Babylonské (viz výše) doby se Edómcí stali vazaly těchto mocností.

Nepřátelství mezi syny Jákobovými a syny Ezauovými pokračovalo i v období NZ. Edómský Herodes snaží v době Kristově snažit vyhubit zaslíbené Izraelské dítě (Mt 2,16). Tento plán mu ale nevyjde a ono dítě se stane králem nejenom nad Edómem, ale i nade všemi národy.

Tento národ ale podle předpovědi Abidáše „vymizel“ z dějin světa: někdy v 6.-4. století př. K. se začínají Edómci ztrácet pod perskou a arabskou kulturou. Na jejich území přichází mnoho Nebatejců, a tak mnoho Edómců odchází k Judskému Negevu, který dostává podle nich jméno Idumea. Podle Josefuse si někdy v letech 130-120 př. K. Idumeu podrobil Judský Jan Hyrkanos I. a přinutil obyvatele přijmout židovské náboženství. Postupně tak splývají se židy a po zničení Jeruzaléma v roce 70 po K. národ jako takový přestává existovat. A tak tento národ, který nikdy nepatřil k velkým a mocným národům země (srov. Abd 2), se postupem času stále zmenšoval až nakonec úplně zanikl.

*1,3 Domýšlivost tvého srdce tě podvedla,
tebe, který bydlíš ve skalních rozsedinách,
toho jenž sedí na vysokých místech a říká si v srdci:
Kdo mě může svrhnout na zemi?*

*4I kdybys byl vysoko jako orel,
i kdyby sis postavil hnízdo mezi hvězdami,
i odtamtud tě svrhnu,
je Hospodinův výrok.*

Území, které obývali Edomité, je někdy známé jako Seírské hory (Gn 32,3; 36,20-21,30; Nu 24,18). Proto je příhodné, že potomci Ezaua v podstatě bydlí ve skalních rozsedinách a mají svá města postavena na vysokých místech.

Na tom by asi nebylo nic tak špatného, ale Bůh přirovnává tento pozoruhodný jev k charakteristice srdcí obyvatelů Seíru. Postavení měst na výšinách zajišťovalo městům lepší strategické postavení a schopnost bránit se proti útoku nepřátel; pro Boha to ale není žádný problém – i kdyby si města vystavil třeba i mezi hvězdami – budou z Boží vůle svrženi do prachu země.

Je zajímavé, že srdce Edómců jsou podobné satanovu srdci, který chtěl až nad hvězdy vyvýšit svůj trůn (Iz 14, 13-15; Ez 28,17), ale nakonec byl z Boží vůle svržen na zem (Iz 14,15). Bůh má tu moc nejen svrhnout padlého cheruba, ale pozemský národ, který napodobuje chování velkého odpadlíka.

*1,5 Kdyby na tebe přišli zloději
či ničitelé v noci --
jak jsi zničen --
což nebudou krást, dokud nebudou mít dost?*

*Kdyby na tě přišli česači hroznů,
což nezanechají paběrky?*

*6Jak bude Ezau prozkoumán,
jeho skrýše⁽¹⁾ budou prohledány.*

(1) Skryté poklady

Bůh pokládá Edómcům otázku (Abd 5): Pokud by snad přišli do jejich měst zloději (ti, co kradou v noci a způsobují škodu), tak něco ukradnou, a až budou mít dost, tak zase odejdou honem pryč. Stejně tak i (patrně loupežní) česači hroznů si vezmou z vinic to nejlepší, ale jistě nevezmou všechno a zanechají minimálně paběrky, ze kterých pak mohou lidé žít (byť skromně (srov. Lv 19,9-10).

Ale to, co přijde, bude úplná zkáza: celé území Ezaua bude prohledáno a bude vzato úplně všechno – ať to nejlepší, co je při plnění po ruce, tak i ty nejskrytější poklady, které se snaží lidé co nejvíc ukrýt. Jejich pád bude celkový a definitivní (srov. Zj 18,19.21).

*1,7 Na hranici tě opustí
všichni tvoji spojenci.
Podvedou tě, přemohou tě ti tví důvěrní přátelé.⁽¹⁾
Ti, kdo jedli tvůj chléb,
ti nastraží léčku.
Není v něm rozumnost.
(1) muži smlouvy (národ, se kterým máš (spojeneckou) smlouvu)*

Mezi tyto spojence patřili Týrané (Am 1,9), ale patrně i další národy (Jer 27,3), patrně Amónci a Moábci, kteří jsou v Bibli častokrát spojováni právě s Edómem.

Menší národy spolu častokrát uzavírali smlouvy, aby mohli odolat silnějším národům, nebo se staly vazaly silnějších národů, kterým platili tribut. U sousedních národů Izraele platila buď první, nebo druhá možnost, období míru bez placení tributu nebylo časté.

A tak se (malé) národy spoléhali právě na mírové smlouvy a spojení, se kterými „sdíleli“ svůj chléb (tzn. táhli za jeden provaz (Ž 41,10)). Protože ale u Edómců není rozumnost, nejsou schopni prokouknout chatrnost těchto smluv a možná že příliš důvěřují svým spojencům, než aby připustili, že i tyto smlouvy a vztahy je jednou zradí. Srdce Edomitů bylo až příliš pyšné a tak ztratili ostražitost a pokoru (Abd 3)

Je nevyřešenou otázkou, kdy Edómce zradili (nastražili léčku) jejich spojenci. Víme, že při vpádu Babylonského krále na území Judska menším národům (Amon, Moáb, Ezau, ...) nic nepomohly jejich spojecké smlouvy (Jer 27,1-6). Když šlo do tuhého a bylo potřeba bránit hranice, najednou nebyl nikdo schopen přijít Edómu na pomoc. Odvolávání se na smlouvy a spojecké dohody patrně tehdy šly stranou a každý se musel bránit sám za sebe – ale marně...

*1,8 Což v onom dni,
je Hospodinův výrok,
neodstraním z Edómu moudré
a rozumnost z Ezauovy hory?
9 Tvoji hrdinové se budou třást, Témane,
protože všichni z Ezauovy hory budou vyvražděni.*

Text nás upozorňuje, že se budeme bavit o onom dni, tedy o období, kdy Bůh výrazně zasáhne do dějin lidstva a tak většinou tento výraz odkazuje na poslední události země. A opět – nyní již po třetí (Abd 1,1) máme zdůrazněno, že se tyto události skutečně naplní, protože je vyřkl Hospodin.

Co se tedy stane?

Nejenže bude Edóm jednat nerozumně ve smlouvách (Abd 7), nakonec přijde daleko těžší soud: zahyne celá moudrost Edómu. Každý národ má své vyšší vrstvy, které tvoří (možná spíše dřív tvořili) vzdělání a rozumní lidé, kteří spravovali národ. Je zde zmíněno město Téman, které bylo patrně střediskem Edómské moudrosti (Jer 49,7), patrně zde žili vzdělání lidé Ezauovy země, stejně jako nejlepší válečníci. Toto město založil jeden z Ezauových potomků, Téman (Gn 36,15), a podle všeho se jednalo o významné Edómské město (Am 1,11-12; Ez 25,13).

Bible představuje pravou moudrost a pravou rozumnost: „Hle, bázeň před Panovníkem, toť moudrost a odvrátit se od zlého, toť rozumnost.“ (Jb 28,28). Naproti tomu i tento svět má svou moudrost, která je ovšem v přímém rozporu s moudrostí Boží (1. Kor 1,20). Tato moudrost na konci času „zahyne“ spolu s národy, které nehledají Boha a spoléhají se na vlastní rozumnost (Př 3,5).

Hora symbolizuje království, nebo národ (Dn 2,35.44-45; Jer 31,23; 51,24-25; Zj 17,9), v případě národa Edómců, kteří sídlí v horách (Abd 3), je tento příměr zvláště vhodný. Jakmile bude odstraněna Edómská moudrost a národ se bude rozpadat, nejvzdělanější lidé v Edómu se začnou třást strachy o přežití.

*1,10 Pro násilí na tvém bratru Jákobovi
přikryje tě hanba, budeš vyhlazen navěky.*

Bůh zdůrazňuje, že Izrael je vlastně Edómským bratrem. Rodina hrála ve starověku významnou roli a držela pospolu, dobré vztahy mezi rodinnými příslušníky byly prioritou, nezvážení nebo podvod vůči druhému bylo bráno jako velká hanba pro celou rodinu. Ale Edómci na to nedbají asi tak, jako na to nedbal jejich pariacha Ezau, když pronásledoval Jákoba, i když jeho bratr svého činu litoval.

Kvůli násilí, které je konkrétně popsáno v dalších větách (Abd 11-14), budou Edómci jako národ navždy vymazáni z historie země, nikdo nevyvázne (Abd 18). I když museli Izraelci prožít těžké chvíle pronásledování, nakonec to budou oni, kdo bude mít navrch, když budou na konci času na hoře Sijón soudit své nepřátele (Abd 21).

*1,11 V den, kdy jsi stál stranou,
v den, kdy cizinci odvedli do zajetí jeho vojsko,
cizozemci vešli do jeho bran a vrhali los o Jeruzalém,
i tys byl jako jeden z nich.*

Ezauovci využili situace, kdy se mohli obohatit a nezastali se v nebezpečí svého „bratra“ Jákoba (srov. komentář k Abd 7). Ačkoliv se rozumný člověk chová ohleduplně, rozumnost Edómců je spíše podobná vychytralosti, tedy chytrosti používanou k získání vlastních výhod, třeba i na úkor druhých.

O co se jednalo? Když Babylónský král Nebúkadnesar dobyl Babylon, výrazně tím oslabil Judské království. Toho využilo mnoho sousedních národů k tomu, aby vydrancovali oslabené Judsko a pobrali kořist Izraelským, kteří neměli sílu se bránit (2. Král 24,1-2). Na tomto rabování sice nejsou jmenováni třeba Edómci, ale z jiných částí Bible vyplývá, že i oni se výrazně podíleli na drancování Judska (Abd 1,10-16; Ž 137,7; Ez 35,5; snad i Jl 4,19).

Nejprve se jen tak dívali na to, jak Nebúkadnesar vyplenil Jeruzalém a vzal do zajetí Judské vojsko, čímž byl národ výrazně oslaben a stal se prakticky snadnou kořistí. A tak nejenže neposkytly Izraelcům pomoc, ale stály jen tak stranou, byli lhostejní. Neudělali žádné zlo, jen neposkytly pomoc: ale i neposkytnutí pomoci a přihlížení zlu Bůh vnímá jako zlou věc (Jk 4,17; Dt 22,1-4).

Jejich provinění bylo ale daleko horší. Nejen, že se zachovali lhostejně, ale po Babylónském vpádu vešli do bran Jeruzaléma (s vědomím, že armáda je v zajetí) a spolu s ostatními národy si rozdělili Judskou zemi. Možná, že by se Edómci mohli vymlouvat na to, že přeci jen dělali to, co ostatní. Bůh však jedná spravedlivě a tyto výmluvy u Něj nemají místo, a proto říká Edómu: I ty jsi byl jedním z nich. Zaslouhuje trest stejně, jako všichni ostatní, ale v této prorocké řeči se řeší hříchy Ezaových potomků, ne jiných národů.

Výčet těchto hříchů je detailně vyličen v zajímavé struktuře v dalších verších knihy:

*1,12 Nehleď škodolibě⁽¹⁾ na den svého bratra
v den jeho neštěstí,
neraduj se nad syny judskými
v den, kdy hynou,
ať se nevyvyšují tvá ústa
v den soužení.*

*13 Nevcházej do brány mého lidu
v den jejich pohromy,
ani ty nehleď na jeho zlo
v den jeho pohromy,
nesahej na jeho majetek
v den jeho pohromy.*

*14 Nestůj na křižovatce,
abys vyťal jeho utečence,
nevydávej jeho vyvážnůvší
v den soužení.*

(1) V hebrejském textu chybí

V této krátké promluvě vidíme stupňování viny: nejenže se Edómité dívali na den neštěstí Izraele, oni se nad tím radovali, dokonce vešli do bran zpusťovaných Judských měst, hleděli na zlo, které město postihlo, a vzali bezbranným Izraelcům majetek. Ale ani to jim nestačilo: ještě stáli na křižovatkách cest kolem dobytých měst a bezbranné židy chytali a dokonce je prodávali do otroctví.

Vše začíná nevinně: jen tím, že Edómci hleděli (zabývali se neštěstím) Izraelců, ale tím neskončili: došlo to až tak daleko, že kradli, loupili a vydávali Boží lid do otroctví. Měli to ale utnout hned v zárodku, jejich hřích by se nebyl stupňoval, ale s každým krokem páchali horší a horší věci.

A Bůh je odsuzuje všechny tyto hříchy: ať už ty nejmenší (hledět na neštěstí s lhostejností) až po ty nejhorší (krádeže, číhání na bezbranné lidi a prodávání do otroctví). To je způsobeno jejich pyšnými srdci (Abd 3 srov. 12).

Bůh sice dopouští mnoho neštěstí a hrozivých událostí, ale má všechno ve svých rukou. Edómci přišli díky rabování jistě k velkému zisku a vypadalo to, že se stanou bohatým a mocným národem, zatímco Izrael zanikne. Nestane se tak: Bůh určuje, komu se v konečném důsledku bude dařit, a komu ne (Mal 1,1-5). Edóm nakonec dopadne jako další národy.

Abdiášovo proroctví se stupňuje i rozměrově. Další Boží slova se totiž netýkají jen o Edómu, malému národu v sousedství Izraele, ale všech národů. V údělu Edómu (Abd 18-19; 21) se prolíná a reflektuje osud všech nepřátel Božího lidu (Abd 15-16. 19-20).

1,15 Hospodinův den je blízko

pro všechny národy.

Jak jsi činil ty, tak bude učiněno tobě,

to, co jsi vykonal, se vrátí na tvou hlavu.

Abdiáš musel žít těsně před příchodem Nebúkadnesarova vojska na území Palestiny (viz komentář k Abd 11). V příchodu starověkého Babylónského vojska můžeme vidět soud nad všemi národy na celé zemi na konci dějin, v období novodobého Babylona, který bude sužovat celou zemi (Zj 18). Stejně jako Babylonské vojsko napáchalo mnoho zla, i na konci času novodobý Babylon bude utlačovat nejen Boží lid, ale všechny národy země (Zj 13,15-16). A Bůh bude volat k odpovědnosti nejen Babylon, ale i ty, kteří využili špatného postavení Božího lidu a více či méně využili situace ve svůj prospěch. Mohli jen tak stát stranou a sledovat, jak Boží lid prochází pronásledováním, mohli se jen radovat nad jejich postavením či se mohli aktivně zapojovat do utlačování věrného lidu – Bůh je bude soudit.

Nikdo nebude stát stranou, všechny národy přijdou před soud, a bude to soud spravedlivý: jak jsi učinil jiným, tak bude učiněno tobě. Tento princip (zákonitost) spravedlnosti je v Bibli zdůrazněna na vícero místech (Abk 2,8; Zj 18,6-7). Odsoudí se tedy sami svým jednáním. Prorok Joel, který popisuje stejnou historickou událost, dokonce prohlašuje, že z otroků se stanou otroci (Joel 4,4-8). Utrpení, které prožíval Boží lid, se vrátí na hlavu pronásledovatelů.

Tento princip (co uděláš, to bude uděláno tobě) je zdůrazněn v další větě v konkrétní předpovědi:

1,16 Jako jste pili na mé svaté hoře,

tak budou pít všechny národy ustavičně.

Budou pít a hltat, a budou, jako by nikdy nebyly.

Po vítězství nad nepřáteli se lidé obvykle dali do hýření a radovánek, pohané při tom uctívali a chválili své bohy za vítězství (snad narážka na Jl 3,3). Edómité se zajisté po rabování taktéž dali do hodování, pití a radovánek. Jeden národ tedy „pije“ druhého, což v přeneseném významu znamená, že ho vyraboval či mu dával pocítit svůj hněv (Jer 49,12).

Jak chápat řeč o tom, že stejně tak budou národy pít ustavičně až zmizí? Možná tak, že i další pohané národy budou pít na území nepřátel stejně tak, jako Edómité. Neustále budou dobývat nová území, radovat se z vítězství, ale stále budou zůstávat nenasytné (Abk 2,3). Nakonec, po těch všech bojích a hněvech mezi národy přijde všechno jejich snažení vniveč a budou pohlceni historií světa. Až přijde Kristus, národy skončí a nová země bude vypadat tak, jakoby na ní ty národy nikdy nebyly.

Právě tento verš je důležitý pro správné pochopení smrti: nebude existovat žádné peklo pro nevěrné, ale bezbožníci zkrátka nebudou a na nové zemi po nich nezbude ani stopa. *Podstoupí trest různé délky a různého stupně - podle svých činů - a pak zemřou druhou smrtí. Bůh nemůže zachránit hříšníka s jeho hříchy, protože to odporuje Boží spravedlnosti a milosti. Ukončí jeho život, který hříšník svým přestoupením odmítl a prokázal, že ho není hoden. Žalmista volá: „Ještě chvílku a ničema už nebude. Zadáš se na jeho místo a nebude tam.“ A jiný říká: „budou, jako by nikdy nebyly.“* ^{Ž 37,10; Abd 16} Pokrytí hanbou zmizí v beznadějném věčném zapomnění. ^{GC 544}

Možná také, že se toto místo v Písmu odkazuje na dobu, kdy dá Bůh pít všem národům svůj hněv, tzn. bude je soudit a nedopadne to s nimi dobře (a jen na Sijónu, kde přebývá Bůh, bude možnost záchrany (Abd 17). Na dobu v závěru dějin, kdy dá Bůh všem národům pít svůj hněv, odkazuje Jer 25,15-20. Tam se dovídáme, že kalich Božího hněvu vypije nejen nevěrný Boží lid, ale i všechny pohanské národy (Jer 25,15-26). Pak Jeremiáš předpovídá: *Řekni jim: Toto praví Hospodin zástupů, Bůh Izraele: Pijte, opijte se a zvracejte, padněte a nevstanete kvůli meči, který mezi vás posílám. Stane se, že odmítnou přijmout kalich z tvé ruky, aby pili. Řekni jim: Toto praví Hospodin zástupů: Musíte pít. Neboť hle, s městem, které se nazývá mým jménem, již začínám nakládat zle a vy byste zůstali zcela bez trestu? Nezůstanete bez trestu, protože povolávám meč na všechny obyvatele země, je výrok Hospodina zástupů.*

Ty však jim prorokuj všechna tato slova a řekni jim: Hospodin zařve z výšiny, ze svého svatého přibytku vydá svůj hlas, hlasitě zařve nad svou pastvinou, rozkřičí se jako ti, kdo lisují hrozny, na všechny obyvatele země. Jer 25,21-30

Poslední věta odkazuje na Kristův druhý příchod (Zj 14,14-20). Prorok Joel tuto dobu dokonce spojuje s poslední velkou bitvou země (Joel 4,11-14), která má různé názvy: údolí Jóšafat (Jl 4,2.12), údolí Rozhodnutí (Jl 4,14), nebo Harmagedon (Zj 16,13-14. 16).

Joel srovnává údolí Jóšafat (Jl 4,2) s horou Sijón (Jl 3,5), kde je možnost záchrany. Stejnou myšlenku najdeme i u Jeremiáše (viz výše; Jer 25,30 (srov. Jl 4,16), a konečně i u Abdiáše:

1,17 *Ale na hoře Sijón bude útočiště⁽¹⁾ a bude svatá.*

Dům Jákobův bude vlastnit své vlastnictví.⁽²⁾

(1) var. Budou vyváznuvší (ostatek)

(2) var. Ty, kdo ho vlastnili (Izraelci budou vlastnit Edómce, kteří je dříve zotročili (Abd 14)

Věrní sice zakusil pronásledování (Abd 11), ale vyváznuvší (ostatek) budou na posvátné hoře Sijón, která je v Jeruzalémě a představuje místo, kde přebývá Bůh. Právě tam bude Boží lid hledat své útočiště. Naproti tomu Ezau žádné vyváznuvší mít nebude (Abd 18), protože vyváznuvší z Jeruzaléma prodával do otroctví (Abd 14).

A tak vidíme kontrast: na jedné straně jsou národy, které budou pít Hospodinův hněv a nakonec zaniknou a nic po nich nezůstane (Abd 16), ale na hoře Sijón bude záchrana a lidé, co spolehnou na Hospodina, dostanou navěky vlastnictví v nebi.

A Dům Jákobův bude vlastnit ty, kdo ho vlastnili, tedy své otrokáře, kteří zotročovali Izraelské po zničení Jeruzaléma (Abd 14; Jl 4,6-8). Tak bude spravedlnosti učiněno zadost (Abd 14).

Jakým způsobem to proběhne?

1,18 *Dům Jákobův bude ohněm, dům Josefův plamenem,*

dům Ezauův strništěm,

zapálí jej a stráví ho.

Nikdo z domu Ezauova nevyvázne,

neboť Hospodin promluvil.

Dům Jákobův odkazuje na Judsko, zatímco Josefův dům na severní Izrael (Ez 37,16.19). Ostatně, i prorok Amos, který prorokoval v severním království (Am 7,10-13), odkazuje na svou zemi jako na „Josefa“ (Am 5,15; 6,6). Stejně jako v jižním království dominoval kmen Juda (proto Judsko), tak v severním království dominoval kmen Efraim (proto se používá výraz „Efrajim“ pro celé severní království (Iz 9,8; Oz 7,1...), který pocházel z jednoho z Josefových synů, Efraima (Iz 11,13; Zach 10,6).

Je tedy předpovězeno, že na konci času bude znovu spojeno království Judska se severním královstvím, což se do jisté míry stalo už za dob apoštolů (Sk 8,1-25), kdy došlo v rámci církve ke spojení Judska a Samaří. Jakým způsobem se tato předpověď naplní na konci času, můžeme jen spekulovat, snad se tak stane spojením věrného Božího lidu, kterým bylo zjeveno světlo evangelia, s lidem, který vyšel z Babylona, kde měli podstatně menší světlo, ale uposlechli poslední velké výzvy (Zj 18,4).

Ať už to bude jakkoliv, tak Boží lid na konci času „zničí“ pohanské národy a to dokonce tak, že NIKDO nevyvázne. To je dost silný výrok, protože při dobytí nějakého národa vždycky mnoho lidí (jak civilistů, tak vojáků) uprchlo ať už před bojem, v boji nebo po boji, aby si mohli zachránit holý život. V poslední velké bitvě ale tomu tak nebude.

Jakým „spálí“ Boží lid pohanské území (zapálí svým plamenem strniště pohanské země)? Následující dva verše na to odpovídají, a všimněme si, že se nejedná o dobývání území, ale o získávání (zabírání) území po nepřátelích (Abd 19-20; všimněte si slov „vlastnit“):

*1,19 Lid Negebu bude vlastnit Ezauovu horu,
lid z Šefely pelištejskou zemi,
budou vlastnit též Efrajimovo území
a samařské území a Benjamin bude vlastnit Gileád.*

Lid Negebu ovládne Ezauovu horu, což patrně odkazuje na pohoří Seír, hlavní území Edómské země. Lid Šefely (území na pobřeží Středozemního moře a Judské vrchoviny) zase přímořskou Pelištejskou zemi. Kromě toho budou vlastnit také severní Izrael (Efrajimovo území, s hlavním městem Samaří (samařsko). Kmen Benjamin bude zase vlastnit území před Jordánem, Gileád.

Tyto verše nám zkrátka říkají, že Judské území se rozšíří všemi směry, což je vyjádřeno skrze místa, která Izraelci dobře znali. Judské království se tedy rozšíří na jih do pohoří Seír, na sever na Efraim a samařské území, na východ do Gileádu a na západ do pelištejské země.

Toto rozšíření území můžete vidět na této mapce:

(xx mapka).

*1,20 Vyhnanci z tohoto vojska synů izraelských
budou vlastnit kenaanskou zemi až do Sarepty
a vyhnanci z Jeruzaléma, kteří jsou v Sefaradu,
budou vlastnit města Negebu.*

Nyní se řeč stáčí k vyhnancům z Izraelského vojska (velkého množství) synů Izraelských, což patrně odkazuje na obyvatelstvo severního království (Abd 18), zatímco vyhnanci z Jeruzaléma na Judsko, jehož hlavní město byl právě onen Jeruzalém (Iz 5,7; 7,1).

Vyhnanci ze severního Izraele, které nebylo dobyté Asýrií, budou vlastnit Kanánskou zemi až do Sarepty (město poblíž Sidónu) a Judští vyhnanci z Babylona, kteří sídlí v Sefaradu (někteří vykladači to spojují s Babylonem, nebo Malou Asií; jisté je to, že se jedná o místo, kde byli židé ve vyhnanství) budou vlastnit Negeb, území na jihu, které má dobyté Ezauovu horu (Abd 19). Severní království tedy dobude území ještě víc na sever a jižní království (Judsko) území ještě víc na jihu.

Teď je samozřejmě otázka, co se tímto rozšířením území chce vlastně říct (Abd 19-20). Izraelské území bylo po exodu malé, ale za dob Davida bylo rozšiřováno všemi směry. Stejně tomu bylo u malé Judské provincie Persie poté, co se navrátili židé z Babylonského zajetí – za dob Makabejských válek zabrali židé mnoho území kolem. I na konci času přijde doba, kdy Bůh shromáždí své věrné ze všech koutů světa, vytrhne je ze spárů novodobého babylonu a dá jim opět novou příležitost bydlet poklidně na území, které jim dá do vlastnictví. Opět přijde požehnání ve formě rozšíření území, tentokrát ne bojem, ale pouhým zabráním území (Abd 19-20; všimněte si slova „vlastnit“). To je krásný obraz Božího království, které zde bude za toho času nastoleno (Abd 21).

*1,21 Zachránci vystoupí na horu Sijón,
aby soudili Ezauovu horu.*

Kdo jsou ti zachránci, co vystoupí na horu Sijon? Tento výraz se používal například pro soudce (Sd 2,16). Zachránci jsou lidé, kteří vysvobozují (zotročený lid (Iz 19,20), za dob králů to byl David, za dob Makabejských třeba Juda Makabejský. Tito vedoucí Božího lidu vystoupí k Hospodinu na horu Sijon, aby soudili Ezauovu horu.

Je zde jasný kontrast mezi tím, kdy někdo utíká k Bohu (hora Sijon; Abd 17) a tím, kdo spoléhá na Ezauovu horu (tento svět, nepřátelé Božího lidu). Jen v Bohu a Jeho moci je naděje na vysvobození Božího lidu a spravedlivý soud nad bezbožnými národy země. Ezau ale nepadne lidskou rukou, ale Božím rozhodnutím (Abd 6, 8-9).

Tento soud také může odkazovat na soud během milénia, kdy bude Boží soudit nepřátele Božího lidu (Zj 20,4).

1,21A království bude patřit Hospodinu.

Jednou přijde doba, kdy dějiny světa skončí. Jeden národ utlačoval druhého, druhý třetího atd. - ale jednou to vše skončí a na zemi bude vymazána památka po národech země (Abd 16). Jednou bude patřit království Božímu lidu (Abd 19-21): *království a vláda i velikost všech království pod nebesy bude dána lidu svatých Nejvyššího. Jeho království je království věčné a všechny vlády jej budou uctívat a poslouchat.* ^{Dan 7,27} a království se ujme Hospodin (Zj 11,15; Iz 24,23).

Pěkně je to vyjádřeno v proroctví Daniele: *Za dnů oněch králů ale Bůh nebes nastolí království, jež nebude zničeno navěky ani to království nebude přenecháno jinému lidu. Ono rozdrtí a ukončí všechna tato království, ale samo bude stát navěky...* ^{Dan 2,44}